

Kristendom i Sverige

Det svenska folkets hållning till kristendomen behandlas i en skrift av Berndt Gustafsson under titeln "Kristen i 50-talets Sverige" (Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag). I huvudsak innehåller boken en redogörelse för de opinionsundersökningar som anordnats under senare år, av vilka många publicerats och kommenterats i Dagens Nyheter. Redogörelsen är i regel klar och objektiv, och de knappa randanmärkningarna är sakligt upplysande.

Alldeles undgår den prästerlige författaren dock inte en tendens till skönmålning. Han protesterar mot påståendet att "det religiösa intresset i huvudsak skulle vara koncentrerat till de äldsta åldersgrupperna". Detta påstående fastslår emellertid, om man utgår från de vuxnas inställning, ett obestridligt faktum. Vad hr Gustafsson har att invända häremot är att barn på 12-15 år i större omfattning svarar ja på frågan "försöker ni vara verkligt kristen" än personer som uppnått vuxen ålder. Vad som framgår av de gjorda undersökningarna — om nu denna fråga skall anses signifikativ — är att efter skolåldern en snabb avkristning äger rum; i gruppen 12-15 år svarar 35 procent ja på frågan, medan 18 procent i åldern 18-25 år och 24 procent i åldern 26-35 år ger samma svar, endast i åldern över 56 år ger majoriteten (70 procent) ett positivt svar. Att i skolåldern, under inflytande av den obligatoriska kristendomsundervisningen, relativt många svarar ja är sannerligen inte något skäl mot den generalisering som hr Gustafsson kritiserar.

Underligt är också att opinionsundersökningarna rörande tron på skilda kristna dogmer helt utesluts; dessa undersökningar tyder på att endast en liten minoritet godtar de trosföreställningar som

måste anses vara kärnpunkter i den kristna läran. Hr Gustafsson motiverar uteslutningen med att "det är ytterst vanskligt avgöra vad sådana frågor egentligen mäter". Dessa frågor är dock ojämförligt mera preciserade än den nyss refererade och apologetiskt utnyttjade frågan "försöker ni vara verkligt kristen"; hr Gustafsson förfar alltså inte objektivt då han väljer och vrakar bland frågorna.

Att de kristna läroarna vissnar bort, medan en allmän respekt för kristendomen och särskilt dess nuvarande moderniserade etik kvarstår, synes vara en generell företeelse. I det enligt många redogörelser relativt religiösa England tror enligt en nyligen hällna undersökning (Economist 28 augusti) blott 41 procent på en personlig Gud. Det är bland de professionellt kristna vanligt att blunda för eller på skilda sätt bortförklara detta förhållande. Särskilt bortser man från det väsentliga, att det med stigande upplysning blir omöjligt för folk — säkerligen också för de flesta präster — att tro på sådant som att Gud personligen ingriper i världen, på försoningsläran, på himmel och helvete osv. Prästerna söker skydd i symboltänkande, vanligt folk upphör helt enkelt att tro på dessa vidunderligheter. Detta utesluter inte att bland de kvarvarande troende vissa grovt vidskepliga religiösa föreställningar kan vinna terräng på den mera rimliga och förtunnade åskådningens bekostnad. Det är ett gammalt välkänt förhållande. I en av sina böcker om antik religion skriver Martin P:n Nilsson: "Det är en företeelse som icke är obekant för vår egen tid, att då tvivel och upplysning undanröja religionen, dess lägre former... tilltaga i styrka. Vidskepelsen hade snarare tilltagit än avtagit med den gamla religionens bortdöende."

Socialvården och partierna

I lördags redogjorde Dagens Nyheter i ett reportage för ett fall av socialunderstöd som innefattade underliga och överraskande detaljer. Det innebar, kort uttryckt, att en familj i socialvård erhölet belopp och förmåner som vida överstiger vad som för de allra flesta medborgare är möjligt att uppnå genom arbete. Vi hade emellertid inte tänkt att ta upp saken på ledande plats och i politiskt sammanhang. Detta av många skäl. Vi har ingen anledning att tro att vad som skett är representativt för socialvården i Stockholm. Vi anser det farligt och motbjudande att enstaka sådana fall blir slagträn i den politiska propagandan, allra helst som risk finns för att man på detta sätt, medvetet eller omedvetet, skapar missstro och ovilja mot social verksamhet över huvud. Det är angeläget att den kommunala valkampanjen inte förgiftas av dylika inslag. En utredning för undersökning av socialvården i Stockholm tillsattes i våras, och dess resultat bör avvaktas innan man faller generaliserande omdömen.

Att vi nu tar upp saken beror på den förbluffande framställning av frågan som ges i Stockholms-Tidningen. Här sägs att vi sökt skapa "sensation och indignation" kring fallet. Detta är totalt oriktigt. Stockholms-Tidningen vill väl inte på allvar påstå att objektiva redogörelser är otillåtliga just på denna punkt. Det antyds att de som finner fallet anmärkningsvärt drivs av negativism och avoghet mot principen om "hjälp till självhjälp"; det är en lika snedvriden som illvillig tolkning. Slutligen påstås att "den socialpolitiska

skiljelinjen" i Stockholm går "mellan den borgerliga majoriteten och den demokratiska minoriteten". Det är att söka göra partipolitik av det relaterade fallet, tvärt emot vad man enligt vår mening bör göra (att Svenska Dagbladet också söker utnyttja fallet politiskt förvånar mindre). Men än konstigare är själva uttrycks sättet. Skall Landsorganisationens tidning härnäst skilja mellan demokratiska partier, och till dem räkna kommunisterna, och andra, borgerliga och odemokratiska partier — alltså högern, centern och folkpartiet? Vi utgår tills vidare från att här föreligger en ren lapsus och att tidningen är beredd att ta tillbaka den i hast tillkomna formuleringen.